



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 9. De obscuritate S. Scripturæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

rius ho. 9. super Ezech. indicat, tot tàmque abdita in Sacris Literis latere mysteria, ut in iis non pauca existant. quæ solis evoluta Cœlitibus, mortalibus adhuc universis sint involuta, hinc similem aliqui S. Scripturam dicunt esse torrenti ab Ezechiele c. 47. conspecto, quem pertransire ipse non poterat, quoniam intumuerant aquæ ejus, nec poterant transvadari.

Porro hujus profunditatis tres potissimum radices à Commentatoribus rectè assignantur. Prima est *ipsius materia sublimitas*, id est, mysteriorum & doctrinarum supernaturalium multitudo & magnitudo; si enim etiam in naturalibus, teste Salomone Eccl. 1. cunctæ res sunt difficiles, & non potest eas homo explicare sermone; quanto minùs supernaturalia objecta intellectu comprehendere poterit. Hinc meritò idem Sapiens Sap. 9. dixit: *Difficile estimamus, quæ in terra sunt, & quæ in conspectu sunt, invenimus cum labore, quæ autem in cœlis sunt, quis investigabit?*

Alter radix est *sensuum*, quos litera accipere potest, *multiplicitas*: nam, ut S. Hieronymus in c. 3. Ephes. dixit, *Singuli sermones, syllaba, apices & puncta in divinis Scripturis plena sunt sensibus.* Sed & Origenes hom. 1. in Exod. testatur, quemlibet Sacræ Scripturæ locum, si diligenter excutiat, ingentem doctrinæ materiam posse suppeditare. *Vnde divina eloquia* (ait S. Gregorius ho. 7. super Ezech.) *tantò quisque altius intelligit, quantò altius in eis intendit.*

Tertia tandem radix est *Prophetiarum in S. Literis contentarum multitudo, & profunditas*: hæ enim cum vel maximè sint extra Sphæram humani intellectus, meritò etiam tantò plura semper latere suspicatur, quantò plura per aliorum explicationem vel interpretationem cognoverit. Ob quæ causas meritò Alphonsus Salmeron pronunciavit proleg. 2. in Script., nullum extare librum humanâ industriâ aut ingenio elaboratum, qui cum Sacris Literis in profunditate conferri possit.

§. IX.

De Obscuritate S. Scripturæ.

De hac proprietate S. Scripturæ multa & gravis est inter Catholicos & hæreticos Doctores concertatio; his omnem

omnino obscuritatem S. Scripturæ negantibus, illis verò eadem non modò concedentibus, sed graves etiam, multasque causas afferentibus, ob quas Sapientissimus DEVS ipsam obscuro stilo, non quidem totam, sed magna ex parte conscribere voluerit; unde Cassianus coll. 8. c. 3. hæc de materiâ discurrens, satis propriè, ait, *Scriptura divina agro optimo ac fertilissimo comparatur, qui, cum multa gignat, ac proferat, quæ ad hominum victum sine aliqua ignis coctione proficiant, quædam, ut prius flamma calore mitigata atque mollita, omnem asperitatem suam disposuerunt crudelitatis, vel incongrua erunt usus humanis, vel noxia. Nonnulla verò ita in utrumque apta nascuntur, ut nec incocta sua eruditione displiceant, vel offendant, & tamen ignis calore lenita, salubriora reddantur. Quam rationem manifestè evidentè aspicimus in hoc uberrimo Scripturarum Spirituali Paradiso contineri, in quo ita quædam signatione litera planè ac luculenta resplendent, ut, cum sublimiore interpretatione exageant, simplici tamen litera sono aliunde pascant, ac nutritæ audientem. Quædam autem, si allegoria explanatione extenuata non fuerint, & spiritualis ignis examinatione mollita, modo ad salutarem interioris hominis cibum sine corruptione labæ pervenient, magisque ex eorum perceptione laetitia, quam utilitas aliqua subsequatur. Nonnulla verò ad utramque perceptionem, id est, historicam & allegoricam ita commoda sunt, & necessaria, ut utraq; explanatio vitales animæ succos impertiat.*

Porro obscuritatis hujus radices & argumenta certissima plurima afferunt S. Scripturæ Interpretes, quæ tamen omnia ad tria potissimum revocari possunt. Primum deducitur ex ipsa materiâ S. Scripturæ, seu rebus per eam significatis, quales sunt mysteria altissima Fidei, futurorum prædictiones mysticorumque ac literalium sensuum varietas ac multiplicitas; quæ omnia objecta non modicam obscuritatem in se habent, vel ipsa tot SS. Patrum, aliorumque Doctorum in interpretandis & explicandis sollicitudo ac industria satis probat.

Alterum argumentum deducitur ex eorum, quibus S. Scriptura communicata est, diversitate; cum enim eorum major pars rudis sit, atque adeò incapax altiorum mysteriorum percipiendorum, rectè iterum concluditur, respectu horum omnium S. Scripturam utpote ejusmodi mysteriis ac prophetiis

abundantem, obscuram esse, atque adeò doctiorum Hominum labore ac industria excutiendam atque explicandam.

Tertium verò, nec levissimum argumentum desumitur ex ipso modo proponendi & loquendi S. Scriptura; cum enim hæc passim allegoriis, figuratis locutionibus, amphibologiis, & non rarò etiam verbis apparentem contradictionem involventibus, uti & idiotismis linguarum utatur, necessariò iterum sequitur, ut magnam tales modi loquendi obscuritatem, à quocunque intellectu humano, non nisi magnò labore ac difficultate superabilem contineant; unde passim SS. Patres S. Scripturam, nunc abyssum insuperabilem; nunc agrum, in quo Sapientiæ thesaurus profundâ fossione eruendus lateat; nunc mare ob sensuum profunditatem inexhaustibile; nunc conchylium, in quo Margaritæ pulcherrimarum doctrinarum reclusæ manent, nunc nubem obscuram, & variorum mysteriorum occultatione prægnantem appellant, uti pluribus probat Serarius c. 22. proleg. q. 2.

Cur autem DEVS obscuram esse voluerit Scripturam Sacram, variæ à variis rationes afferuntur. 1. Ut agnoscamus, & confiteamur, Sapienciam DEI infinitis modis superare imbecillitatem nostri intellectûs, sicque ad eum ferventius pro illustratione intellectûs, & apertione occultorum sensuum recurramus, dicentes cum Davide Psal. 118. *Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam.* 2. Ut ex tali obscuritate multiplex oriatur scientia, dum varii sensus ex obscuris S. Scripturæ textibus eruuntur; sic enim S. Gregorius in cap. 3. Ezech. indicavit, dum dixit: *Plerumque in sacro eloquio aliquid ideo obscure dicitur, ut dispensante mirabiliter DEO multipliciter exponatur.* 3. Ut obscura scribendi ratione mysteria divina indignis celarentur. 4. Ut doctrinæ cum labore quæsitæ majori cum voluptate percipiantur; nam, ut S. Augustinus de vera relig. discurret: *Si in Scriptura Sacra tantum essent, qua facillimè intelligerentur, nec studiosè quareretur, nec suaviter inveniretur veritas.* 5. Ut, quemadmodum S. Chrysostomus hom. 23. in Matt. insinuat, sicut inter Angelos sunt aliqui, qui illuminant; & alii, qui illuminantur; ita inter Homines quoque alii Doctores, alii Discipuli extiterent, sicque pulcherrimus Ordo in Ecclesia inconfusus & imperurbatus permaneret. 6. Ut, sicut S. Augustinus l. 2. de doct.

de doct. Christian. c. 6. insinuavit, ut labore quidem superbia edomaretur, otioque proscribendo, honestæ occupatio- nis occasio subministraretur, intellectus verò à fastidio vocaretur, cui facillè investigata plerumque vilescunt. *Magnificè igitur & salubriter, inquit S. Doctor, ita Sacras Scri- pturas modificavit DEVS, ut locis aperrioribus fami occurreret, obscurioribus autem fastigia detegeret; nihil enim de illis obscuritatibus eruitur, quod non planissimè diuinum reperiatur.*

LIBER II.

DE OBJECTO FORMALI
THEOLOGIÆ POSITIVÆ.

Objectum formale Theologiæ positivæ est ipsa Interpretatio seu Expositio S. Scripturæ, hæc enim Interpretatio est primarius finis, quem intendit Theologia positiva, & ad hunc finem ordinat omnia, quæ ab- tractari, & præscribi solent. Ut autem facilius intelligatur hoc objectum, sciendum est duplicem esse Interpretationem, quæ à Doctoribus Theologiæ positivæ adhiberi soluevit, Metabolicam scilicet, & Exegeticam. Metabolica est, per quam S. Scriptura ex primigenia lingua in aliam transfertur, quæque adeò latinè *Translatio* seu *compositio* appellatur. Exegetica est, per quam sensus in S. Scriptura absconditi eruuntur, ideòque *Explanatio* vel *explicatio* vocatur, & propriè à Commentatoribus S. Scripturæ utitur. De utraque hoc libro per duo capita agetur, quid de quavis Discipulo Theologiæ positivæ sciendum breviter juxta propositum scopum exponetur.

CAPUT I.

DE METABOLICA INTERPRE-
TATIONE SEU VERSIONE.

Etiam hæc Interpretatio dupliciter fieri potest, vel ut verbum verbo reddatur; vel ut sensus solus modo idem, non autem eadem verba, aut verborum